

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА НЕОЛЕКСИКА В ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ: СТРУКТУРНО-ФУНКЦІЙНИЙ АСПЕКТ

У статті проаналізовано особливості структури і функціонування суспільно-політичної неолексики в інтернет-комунікації на матеріалі інтернет-видання «Тиждень» і соціальної мережі «Твіттер». Визначено вплив глобальних і локальних факторів на українську інтернет-комунікацію у 2014–2019 рр., виділено продуктивні способи творення складних номінацій, описано параметри функціонування суспільно-політичних композитів, юкстапозитів, аббревіатур і контамінацій у різних типах інтернет-комунікації.

Ключові слова: суспільно-політична неолексика, мова інтернет-комунікації, гібридна війна, основоскладання, словоскладання, аббревіація, контамінація.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Упродовж останнього десятиліття людство починає вповні усвідомлювати, наскільки потужним фактором суспільно-політичного життя став технологічний прогрес. Виявилося, що, використовуючи соціальні мережі, таргетовану рекламу і неправдиві новини, зацікавлені сторони здатні втручатися у демократичні процеси і впливати на їхні результати, як це сталося у 2016 році із Брекзитом чи президентськими виборами у США (Allcott, Gentzkow). При цьому інтернет-комунікація виходить за рамки стандартного поширення інформації від одного до багатьох (мережеві ЗМІ), охоплюючи також соціальні мережі, блоги, мікроблоги, стримінгові сервіси – платформи, на яких будь-який користувач може звернутися до широкої аудиторії. Усе це актуалізує потребу дослідження мовних явищ в інтернет-комунікації. Як зазначає американська лінгвістка С'юзан Геррінг, аналіз комп'ютерно опосередкованого дискурсу дає змогу вивчати і мікрорівневі феномени (словотворення, вибір лексичних одиниць, структуру речень, перемикування кодів у білінгвальних мовців), і макрорівневі явища – когерентність тексту, дискурсивні прояви ідентичності, гендеру й належності до спільноти (Herring). В умовах гібридної війни з Російською Федерацією й постійних інформаційних атак українське інтернет-середовище стало майданчиком для обговорення суспільно-політичних подій і протистояння спільнот із різними ідеологічними позиціями. Це виливається в активне творення і вживання суспільно-політичної неолексики, яка потребує перманентного вивчення.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Інтернет-комунікація стала об'єктом цілої низки студій у світовому мовознавстві. Це дослідження характерних рис мови інтернету, або Netspeak (Crystal), дискурсу твіттеру та інших соціальних мереж (Zappavigna), комп'ютерно опосередкованого дискурсу у професійних

спільнотах (Herring), зв'язків між мовою й ідентичністю, освітою, мульти-модальністю в онлайн-середовищі (Barton, Lee) тощо.

Українські дослідники торкаються питань концептуалізації дійсності в сучасній політичній термінології (Яремко), перифрастичного потенціалу українського політичного дискурсу (Степаненко), риторики і синтаксису політичного газетного дискурсу (Загнітко), ролі гумору у політичному дискурсі (Кондратенко), аргументативного дискурсу української інтернет-комунікації в соцмережах (Нерян). Особливості появи і функціонування новотворів у соціальних мережах на матеріалі англійської мови з'ясувала Оксана Дзюбіна (Дзюбіна). У 2009 році лексико-словотвірним інноваціям в українському соціально-політичному назовництві присвятив дисертаційне дослідження Сергій Лук'яненко (Лук'яненко). Відтоді завдяки насиченому суспільному життю і блискавичним процесам неологізації з'явилося чимало нових одиниць. Деякі з них потрапили у словники нової лексики, зокрема «Активні ресурси сучасної української номінації» («Активні ресурси») і «Лексико-словотвірні інновації» (Нелюба, Редько). Окремі суспільно-політичні одиниці ілюструють динамічні процеси українського лексикону (Клименко, Карпіловська, Кислюк), а також продуктивні моделі словотвірної номінації (Кислюк). Окремі аспекти творення нової лексики аналізує Олександр Стишов (Стишов), а афіксальне творення суспільно-політичної неолексики ми розглянули в одній із попередніх публікацій (Костюк). Незважаючи на постійну увагу до суспільно-політичного лексикону, структура новотворів і їхнє функціонування потребують окремого висвітлення, що й зумовило актуальність дослідження.

Мета нашої розвідки – проаналізувати особливості творення суспільно-політичної неолексики та її функціонування в інтернет-комунікації у період 2014–2019 рр. **Завдання:** 1) окреслити вплив суспільно-політичного життя на специфіку української інтернет-комунікації в зазначений період; 2) встановити способи деривації новотворів із суспільно-політичною семантикою; 3) визначити стилістичні параметри використання неолексем у двох типах інтернет-комунікації: інтернет-виданні і соціальній мережі.

Об'єктом дослідження є складні суспільно-політичні неолексеми, активно вживані в українській мові у період з 2014 по 2019 рр., а **предметом** – структурні і стилістичні параметри таких лексичних одиниць в інтернет-комунікації.

Фактичний матеріал зібрано на основі публікацій інтернет-видання «Тиждень» і дописів користувачів твіттеру. Для відсіювання okazionalizmів від активно вживаної неолексики відібрано лексеми, які сумарно траплялися п'ять і більше разів. У процесі дослідження застосовано такі **методи**: описовий, функційний, метод словотвірного аналізу, а також елементи квантитативного аналізу для визначення продуктивних способів творення складних слів.

Наукова новизна, теоретична і практична цінність отриманих результатів. Уперше описано вплив глобальних і локальних подій на тенденції української інтернет-комунікації у 2014–2019 рр., творення і функціонування суспільно-політичних композитів, юстапозитів, аббревіатур і контамінатів у різних типах інтернет-комунікації.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження.

«Загалом основні етапи історії української мови логічно корелюють із віхами історії народу (тут і далі переклад наш – Ю. К.)» (Struhanets 410). Не виняток і аналізований період. Взаємовпливи між технологіями і політичним життям на глобальному й локальному рівні дають змогу простежити в українській інтернет-комунікації три етапи, специфіка яких відбилась на творенні й функціюванні суспільно-політичної неолексики.

1. Євромайдан (листопад 2013 р. – лютий 2014 р.). Британський дослідник Ендрю Вілсон справедливо відносить Революцію Гідності до *social media protests*, відзначаючи важливу роль інтернету і соціальних мереж на всіх її етапах. «Фейсбук-сторінка “Євромайдан” за перший тиждень існування зібрала 75 000 лайків, а до весни їхня кількість досягла 300 000. Твіттер @EuroMaydan мав майже 100 000 читачів. Паралельно з протестами з’явилося «Громадське телебачення» (онлайн-трансляції з використанням ручних камер), яке допомагало поширювати дух самоорганізації і активізму, що зароджувався на Майдані» (Wilson 68). Інтернет-комунікація насамперед сприяла поширенню інформації про хід протестів. При цьому відеотрансляції здебільшого не містили жодних коментарів (що слугувало доказом об’єктивності і надійності матеріалів, особливо для закордонної аудиторії), а соціальні мережі були платформою для заяв протестувальників, організації допомоги, повідомлень про поранених і події. Опитування безпосередніх учасників Революції Гідності показало, що вони рідко коментували чужі дописи і створювали власні (Piechota, Rajczyk), і це дозволяє припустити, що в цей період основний пласт учасників української інтернет-комунікації – люди, які з різних причин не могли потрапити на Майдан і використовували для декларування своєї позиції соціальні мережі. У період Революції Гідності суспільство мінімально поляризоване, тому що негативно забарвлена неолексика спрямована на оцінку дій і позиції Януковича, його найближчого оточення, репресивного апарату і нечисленних прихильників.

2. Зрада чи перемога? (2014–2018 рр.) – зазіхання Російської Федерації на суверенітет України й розгортання активної фази гібридної війни. Йдеться не тільки про збройну агресію, анексію Криму й появу так званих «ДНР» і «ЛНР», а й про постійні інформаційні атаки, плацдармом для яких стає інтернет-комунікація. Приміром, у 2014 році хвилі коментарів з прокремлівською риторикою супроводжували будь-які новини і дописи зі згадкою про Україну у Фінляндії, Польщі, Німеччині, США, Великобританії та інших країнах. Підтверджено, що за дезінформацією стояли спонсоровані Росією ботоферми (Svetoka 28). Але на міжнародній активності вони не зупинилися, втручаючись у внутрішнє життя українського суспільства. Як зазначає Євген Магда, у гібридній війні об’єктами ураження є свідомість, воля і почуття населення країни-супротивника, особливо у періоди виборів, референдумів, кризових ситуацій, а також системи ухвалення рішень у всіх сферах й інформаційна інфраструктура (Магда 269). Мовна система номінацій – один з інструментів інформаційної війни, оскільки є важливою для інтерпретації фактів. Правильно підібрані слова легітимізують не-

законні дії, посилюють негативні характеристики супротивника, сакралізують потрібні речі в очах суспільства. На мовних засобах побудовано мінімум дві потужні техніки російського гібридного впливу: приписування ярликів та використання іронії і сарказму (Svetoka). Українська інтернет-комунікація протягом цього періоду поповнюється негативно оцінними, іноді навіть пейоративними лексемами. У перші місяці агресії неолексика відображає ставлення до зовнішнього ворога, але з часом наростає поляризація всередині проукраїнських сил. Яскравий приклад – хештеги *#зрада* і *#перемога*, які й дали назву цьому періоду. З цих універсальних маркерів схвалення або несхвалення дій влади, активістів чи простих громадян в інтернет-комунікації постало протиставлення *зрадофіл* – *порохобот*, яке буде переосмислене в наступному періоді.

3. Порохоботи проти зелеботів (2019 р.). Період виборчих перегонів і зміна влади на фоні зовнішньої агресії максимізують страх невизначеності і вразливість суспільства. Інтернет-комунікація демонструє пік поляризації українського соціуму й пошук «внутрішніх ворогів». Зростає функціонування негативно оцінних номенів співгромадян, які займають іншу позицію. На жаль, після виборів тенденція до поляризації зберігається і продовжується у 2020 році. Припускаємо, що повна картина чинників такого процесу стане зрозуміла в майбутньому. Варто зазначити, що лексеми *порохобот* і *зелебот* швидко втрачають семантику «прихильник відповідного політика» і застосовуються до будь-яких критиків політика-опонента. Паралельно ці слова набувають ознак мови ворожечі, адже перетворюються на збірні назви груп, які протистоять в інтернет-комунікації. Однак на допомогу приходить гумор, який, як слушно зауважує Наталія Кондратенко, «служує своєрідною формою захисту й абстрагування від політичної реальності та її негативних наслідків» (Кондратенко 113). Яскравий приклад – діалог двох користувачів твіттеру: *@User1: Немає ніяких порохоботів і зелеботів. Є ті хто розуміє що відбувається з Україною. І є ідіоти. @User2: І ці ідіоти – зелеботи і порохоботи* (тут і далі орфографія і пунктуація оригіналу збережена – Ю. К.).

Усі три етапи багаті на продукування і використання неолексем із суспільно-політичною семантикою. Серед них трапляються нейтральні одиниці, що називають нові явища життя соціуму, однак беззаперечно домінують експресивно-оцінні новотвори. Дослідниця Людмила Кравчук визначає експресивність як семантичну надкатегорію, зумовлену смисловою моделлю слова через окремі складники, що входять до денотативного, конотативного чи образного макрокомпонента (Кравчук). Це особливо чітко проявляється при творенні складних слів, яке активує конотативність і образність однієї, а іноді й двох твірних основ. Мовознавці відзначають, що основоскладання, словоскладання і аббревіація нарощують свій словотвірний потенціал, а загальна частка композитів, юкстапозитів і аббревіатур у лексичному фонді української мови становить 13,4 % (Клименко, Карпіловська, Кислюк 134).

Серед активних способів творення складних слів найбільш продуктивним у період 2014–2019 рр. стало **основоскладання** з інтерфіксами *-о-*, *-е-* або без них. Частина композитів з'явилися як назви нових феноменів суспільно-політичного

життя: *Євромайдан, Автомайдан, Екомайдан, єврооптимізм, євроскептицизм, кібервійна, кібердержава, кібервійсько, ботоферма, медіавійна, енергорегулятор, спільнокошт*. В інтернет-комунікації вони реалізують насамперед номінативну функцію: *До 2025-го Франція збільшить своє **кібервійсько** на тисячу осіб — відповідно до 4 тис. фахівців* (tyzhden.ua, 02.03.2019); *А можна запустити **спільнокошт**, щоб віддати бабусям гроші які б вони заробили, і щоб вони не рвали підсніжників?* (twitter.com, 04.03.2016). Значно більше суспільно-політичних композитів не просто називають, а й негативно оцінюють певний феномен: *афробандерівець, жидобандерівець, гомодиктатура, євровата, зелеботік, зрадоманія, зрадоперемога, порохоскот, псевдовибори, псевдореферендум, путінократія, свинособаки* тощо. Ця неолексика представлена в інтернет-комунікації нерівномірно: мережеві ЗМІ використовують відносно нормативні слова (*Танці, феєрверки і російський гімн — у Сімферополі відсвяткували **псевдореферендум*** (tyzhden.ua, 17.04.2014)), але уникають надто експресивних одиниць з елементами мови ворожнечі. Натомість користувачі твіттеру активно послуговуються ними, щоб іронізувати над ідеологемами противника: *Привіт фашистській хунті від **афробандерівців** :)* (twitter.com, 26.08.2015); *Тут така зрада. Виявляється і в Бразилії **гомодиктатура**, і в Тайвані, і навіть в Індії* (twitter.com, 10.06.2016).

Окремо варто виділити цілий ряд композитів з основою *-бот*: *порохобот, ригобот, зелебот, юлебот, міхобот, гриценкобот, кремлебот*. Бот — це комп'ютерна програма, що виконує в інтернеті певні дії (у деяких випадках — імітує дії людини). У суспільно-політичному контексті йдеться про цілі групи фейкових користувачів соціальних мереж, які працюють на конкретного політика або пропаганду: ***Юлеботи** в дії: 9 з 10 живих додзвонювачів на Ера ФМ знову вибрали б Порошенка президентом. 66% з дзвінків на радіоробот — вибрали Тимошенко* (twitter.com, 26.06.2016). Однак, як ми вже зазначали вище, ці композити, особливо *порохобот* і *зелебот*, розширили свою семантику. Олена Пефтієва зауважує, що образність слова, ґрунтована на ймовірнісних семах денотата, збільшує шанси появи нового ЛСВ, який виражає емоцію або ставлення мовця до іншої людини (Peftieva 87). Це спостерігаємо і у випадку з *ботом*: семи «нелюдина», «запрограмований», «імітація» створюють значення «сліпий прихильник», що звучить як відмова визнавати суб'єктність і наявність власної думки у співрозмовника. Наприклад: *Нуль логіки детектед: якщо критикувати когось із кандидатів у президенти (крім власне президента), до тебе у соцмережах прилетять повідомити, що ти — **порохобот*** (twitter.com, 12.02.2019).

Додаткове іронічне забарвлення мають гібридні композити з основою *-стайл*: *Пионкостайл і жлобостайл*. Вони характеризують стиль інтер'єру, яким зловживають заможні люди без естетичного чуття. В аналізований період зафіксовано ще один синонім — *бикоко*, утворений завдяки контамінації. Усі лексеми функціонують в інтернет-комунікації: *Кімч завжди пов'язаний з імітацією та наслідуванням, адже показує бажання переміститися у якийсь «кращий світ» із життям «по-багатому»*. Такими були пострадянські «євроремонти», а

тепер форми а-ля **«Пионка-style»** чи «золотий унітаз» (tyzhden.ua, 28.06.2016); *Рококо* – реверсований стиль щодо бароко. А які взаємини між стилями бикоко і ригого? (twitter.com, 24.02.2014).

В інтернет-комунікації також активні суспільно-політичні одиниці, утворені способом **основоскладання з нульсуфіксацією**: *грантожер, грантоїд, казнокрад, кнопкодав, ленінопад, банкопад*; **основоскладання з суфіксацією**: *духовноскрепний*. Вони підкреслюють іронічне ставлення до позначуваних суспільних груп чи феноменів: *За останні роки тільки лінивий у нас не лаяв **грантожерів**, хоча в усьому світі половина культури, 90% громадської активності й 99% благодійних програм існують саме завдяки грантам, тож я буду останній, хто закликатиме обмежити цю сферу* (tyzhden.ua, 30.03.2017); *Місяць Лютий після перемоги революції перейменувати на **ленінопад!*** (twitter.com, 21.02.2014).

Зовсім мало одиниць суспільно-політичної неолексики утворено способом **словоскладання**. У монографії «Сучасна українська словотвірна номінація» Лариса Кислюк зауважує, що юкстапозитів багато у термінологічній лексиці, але загалом вони не настільки чисельні, як композити й аббревіатури (Кислюк). Суспільно-політична лексика функціонує в неспеціальній сфері, тому для неї словоскладання не продуктивне. Юкстапозити здебільшого виконують номінативну функцію: *онлайн-петиція, твіттер-дипломатія, театр-крематорій, ура-підтримка, фейсбук-експерт, фокус-група* тощо. Зауважимо, що вигук *ура*, який входить до неологізмів *ура-патріот, ура-патріотизм, ура-патріотичний* і *ура-підтримка*, наближається своїми властивостями до префіксоїда зі значенням «екзальтований і фальшивий». Приміром: *В **ура-патріотичної** недалекої публіки, до якої, на жаль, належить і чимало представників влади, було дві теми, про які гріх щось не бовкнути: відновлення ядерного потенціалу та отримання сучасної американської зброї* (tyzhden.ua, 28.05.2015); *Є такий жарт: знаєте, що об'єднує **ура-патріотів** та членів НЗФ? І ті, і ті виступають за блокаду ОРДЛО* (twitter.com, 02.02.2017).

Натомість **аббревіація** демонструє високу продуктивність. На думку дослідників, збільшення кількості складноскорочених слів викликане дією закону мовної економії (Коць 263). У суспільно-політичній неолексиці спостерігаємо переважання ініціальних аббревіатур у номенклатурних номінаціях: *НАБУ* ← *Національне антикорупційне бюро України*, *НАЗК* ← *Національне агентство з питань запобігання корупції*, *ДБР* ← *Державне бюро розслідувань*, *ДФС* ← *Державна фіскальна служба*, *ОТГ* ← *об'єднана територіальна громада*, *БДПЛ* ← *Бюро демократичних інститутів і прав людини*, *АТО* ← *Антитерористична операція*, *ТКГ* ← *Тристороння контактна група з мирного врегулювання ситуації на сході України*; *ОРДЛО* ← *окремі райони Донецької і Луганської областей*; «ДНР» ← так звана «Донецька Народна Республіка», «ЛНР» ← так звана «Луганська Народна Республіка», *БПП* ← *Блок Петра Порошенка*, *ОПЗЖ* ← *Опозиційна платформа – За життя*, *СН* ← *Слуга Народу*, *ЄС (партія)* ← *Європейська Солідарність*. Серед нових змішаних аббревіатур домінують загальні назви: *адмінреформа* ← *адміністративна реформа*, *держзрада* ← *державна зрада*, *енергонезалежність* ← *енергетична незалежність*, *політбіженець* ← *політич-*

ний біженець, центробанк ← центральний банк, інформатака ← інформаційна атака, Нацрада реформ ← Національна рада реформ. Обидва види функціонують в українській інтернет-комунікації, однак, на відміну від композитів чи юкстапозитів, не мають вмотивованих внутрішньою структурою конотацій. Користувачі твіттеру створюють оцінне й емотивне значення, обіграючи семантику: **БПП** – це Банда Підлих Паразитів (twitter.com, 14.02.2017); або звукову форму аббревіатури: *Абревіатура Опозиційної Платформи За Життя здається мені самовикривальною, хоч нічого й не значить. Просто **ОПЗЖ** і все ясно* (twitter.com, 12.02.2019). Як бачимо, асоціації мовців спираються на просторічні й пейоративні елементи.

У творенні суспільно-політичної неолексики протягом 2014–2019 рр. надзвичайно продуктивний ще один спосіб із дискусійним статусом в українському мовознавстві – **контамінація (телескопія)**. Традиційно його відносять до неuzuальних, однак ми погоджуємося із твердженням Євгена Редька, що йдеться про синтетичне явище, яке опирається на автохтонну й інтернаціональну дериваційні традиції, і внаслідок колоквіалізації мови активізувалося в сучасному українському словотворенні (Редько 209). Контамінат – це «номінативна модельована одиниця, утворена, як правило, з двох слів з усіченням щонайменше одного з них у місці з'єднання, з можливим накладенням і вставками морфів, а також зі збереженням акцентно-складової структури одного з вихідних слів, взятого в якості морфологічного зразку» (Косович 99). Асоціативна природа – причина особливої виразності й стилістичного забарвлення новотворів. Найчастіше іронія й негативна конотація спрямована на політичних діячів: *Бандюкович* ← бандит + Янукович; *Янушеску* ← Янукович + Чаушеску; *Путлер* ← Путін + Гітлер; *Тягнибакс* ← Тягнибок + бакс; *Мертвечук* ← мертвечина + Медведчук; *Зелінські* ← Зеленський + Левінські. Не менш популярні контамінати на позначення самопроголошених республік: *Донбавбе* ← Донецьк + Зімбабве; *Луганда* ← Луганськ + Уганда; *Лугандон*. Окремі явища суспільно-політичного життя також отримують номінації завдяки сплаву жаргонних і пейоративних лексем: *бикоко* ← бик + рококо; *вишиватник* ← вишиванка + ватник; *зебіли* ← Зеленський + дебіли; *олігархономіка* ← олігархія + економіка; *фашизоїдний* ← фашистський + иизоїдний. Контамінати рідко трапляються у мові мережевих ЗМІ, але рясніють у дописах користувачів соціальної мережі «Твіттер»: *Бандюкович та базаров опираються на підтримку криміналітету, у них руки по лікоть в крові! І хай хтось скаже, що це наклеп.* (twitter.com, 23.01.2014); *Українці мріяли про нового Рейгана, а вийшла моніка зелінські...* (twitter.com, 28.09.2019); *Гройсман назвав Україну заручницею МВФ. А заручницею купки 5-10 олігархів не назвав. Цнотливий який. Вишиватник.* (twitter.com, 02.10.2018). Іноді контамінати виникають на основі графічно-звукових особливостей слів: *РФрендум, ПрезЕдент*.

Висновки та перспективи дослідження. В аналізованому періоді виділяємо три етапи, що наклали специфіку на українську інтернет-комунікацію, а також творення й функціонування суспільно-політичної неолексики. Перший з них – Євромайдан (листопад 2013 р. – лютий 2014 р.), протягом якого інтернет-

платформи і соціальні мережі були інструментом протесту, дали змогу швидко поширювати інформацію і декларувати свою позицію. Під час другого періоду (2014–2018 рр.) розпочалася активна фаза гібридної війни. Інтернет-комунікація також перетворилася на плацдарм боротьби, а мовні засоби стали інструментом інформаційних атак, зокрема для приписування ярликів і висміювання ідеологем противника. Третій етап (2019 р.) позначений виборчими перегонами і зміною влади, що максимізують страх перед невизначеністю і вразливість суспільства. Поляризація українського соціуму досягає піку, й суспільно-політичний сегмент інтернет-комунікації перетворюється на пошук «внутрішніх ворогів». Зростає частотність негативно оцінних номенів співгромадян, які займають іншу позицію. Неолексеми *порохобот* і *зелебот* швидко втрачають семантику «прихильник відповідного політика» і набувають ознак мови ворожнечі, оскільки перетворюються на збірні назви груп, які протистоять в інтернет-комунікації.

Серед суспільно-політичної неолексики домінують експресивно-оцінні одиниці, творення яких супроводжується поєднанням конотації й образності одразу двох твірних основ. Найбільш продуктивним у період 2014–2019 рр. стало основокладання. Композити не тільки називають нові феномени суспільно-політичного життя, а й дають їм оцінку (переважно негативну). Складні слова з просторічними, жаргонними і пейоративними компонентами представлені в інтернет-комунікації нерівномірно: мережеві ЗМІ уникають надто експресивних одиниць з елементами мови ворожнечі. Натомість користувачі соцмереж активно послуговуються ними, щоб іронізувати над ідеологемами противника. Констатуємо високий стилістичний потенціал композитів з основою *-бот*, які функціонують як заперечення суб'єктності і наявності власної думки у співрозмовника. Додаткове іронічне забарвлення мають гібридні композити. Основоскладання часто поєднується із нульсуфіксацією.

Словоскладання в суспільно-політичній лексиці не продуктивне. Юкстапозити здебільшого виконують номінативну функцію. Натомість аббревіація демонструє високу продуктивність, в аналізованій період виникло чимало ініціальних і змішаних аббревіатур. Користувачі твіттеру створюють оцінне й емотивне значення, обігруючи семантику або звукову форму аббревіатури. Попри дискусійний статус контамінації, в інтернет-комунікації наявна велика кількість породжених нею новотворів. Асоціації мовців спираються на просторічні та пейоративні елементи, а об'єктом іронії є політичні діячі, самопроголошені республіки і негативні явища суспільно-політичного життя. Контамінати не частотні у мові інтернет-видань, але широко представлені у дописах користувачів твіттеру.

Подальшого вивчення потребує використання суспільно-політичної неолексики як інструменту гібридної агресії й маніпуляцій, а також роль ідеологем «руського міра» у внутрішній поляризації українського суспільства.

Література

1. Активні ресурси сучасної української номінації: ідеографічний словник нової лексики / Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко та ін.; відп. ред. Є. А. Карпіловська. Київ: ТОВ «КММ», 2013. 416 с.
2. Дзюбіна О. І. Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж Twitter та Facebook: автореф. дис... канд. філол. наук. Львів, 2016. 18 с.
3. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.
4. Загнітко А. Сучасний політичний газетний дискурс: риторика і синтаксис. *Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка. Т. 16*. Донецьк: Східний видавничий дім, 2007. С. 5–19.
5. Кислюк Л. Сучасна українська словотвірна номінація: ресурси та тенденції розвитку. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 424 с.
6. Кондратенко Н. Гумор в українському політичному дискурсі. *Культура слова*. 2019. Вип. 91. С. 112–121.
7. Косович О. Контамінація у дзеркалі неонімації: лінгвокреативні можливості. Проблеми семантики слова, речення та тексту. 2014. Вип. 32. С. 96–104.
8. Костюк Ю. Афіксальне словотворення суспільно-політичної неолексики. *Лінгвостилістичні студії*. 2017. Вип. 7. С. 78–84.
9. Коць Т. А. Літературна норма у функціонально-стильовій і структурній парадигмі. Київ: Логос, 2010. 303 с.
10. Кравчук Л. Семантико-функціональний потенціал оказіоналізмів у текстах засобів масової інформації початку XXI століття: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2016. 20 с.
11. Лук'яненко С. С. Лексико-словотвірні інновації в українському соціально-політичному назовництві: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Харків, 2009. 18 с.
12. Магда Є. В. Гібридна війна: вижити і перемогти. Харків: Віват, 2015. 303 с.
13. Нелюба А., Редько Є. Лексико-словотвірні інновації (2015–2016). Словник. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2017. 204 с.
14. Нерян С. О. Аргументативний дискурс української інтернет-комунікації в соцмережах: лінгвопрагматичний аспект: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2019. 20 с.
15. Редько Є. Словотвірна контамінація в сучасних інноваційних процесах. *XX–XXI століття: жанрово-стильові й лінгвістичні метаморфози в українській мові і літературі: колективна монографія* / за ред. А. Архангельської. Оломоуц: VUP, 2016. С. 205–229.
16. Степаненко М. І. Політичне сьогодення української мови: актуальний перефразистикон: монографія. Харків: Видавець Іванеченко І. С., 2017. 616 с.
17. Стишов О. А. Нова суспільно-політична лексика і термінологія в сучасній українській мові. *Лінгвістичні дослідження*. 2019. Вип. 50. С. 258–268.
18. Яремко Я. Сучасна політична термінологія: на перетині когніції та комунікації. Дрогобич: Посвіт, 2015. 436 с.
19. Allcott H., Gentzkow M. Social Media and Fake News in the 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives*. 2017. 31(2). Pp. 211–236.
20. Barton D., Lee C. Language Online: Investigating Digital Texts and Practices. New York: Routledge, 2013. 226 p.
21. Crystal D. Language and the Internet. New York: Cambridge University Press, 2006. 318 p.
22. Herring S. C. Computer-mediated discourse analysis: An approach to researching online behavior. *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning*. New York: Cambridge University Press, 2004. Pp. 338–376. URL: <http://ella.slis.indiana.edu/~herring/cmda.pdf> (дата звернення 13.06.2020).
23. Peftieva O. F. Figurative Component as an Inherent Part of a Word Semantic Structure. *Linguistic Studies*. 2018. № 35. Pp. 83–88.

24. Piechota G., Rajczyk R. The role of social media during protests on Maidan. *Communication Today*. 2015. Vol. 6. No. 2. Pp. 86–96.
25. Struhanets L. Development of the Ukrainian language word stock of the 20th–beginning of the 21st centuries. *Analele Universității din Craiova. Seria Științe Filologice. Lingvistică*. 2017. No. 1–2. Pp. 409–414.
26. Svetoka S. Social media as a tool of hybrid warfare. NATO Strategic Communications Centre of Excellence, 2016. URL: <https://www.stratcomcoe.org/social-media-tool-hybrid-warfare> (дата звернення 16.06.2020).
27. Wilson A. Ukraine Crisis: What it means for the West. Totton: Hobbs the Printers, Yale University Press, 2014. 248 p.
28. Zappavigna M. Discourse of Twitter and social media: How we use language to create affiliation on the web. Vol. 6. A&C Black, 2012. 240 p.

Список джерел

1. Тиждень, 2014–2019. URL: tyzhden.ua (дата звернення 10.06.2020).
2. Твіттер, 2014–2019. URL: twitter.com (дата звернення 11.06.2020).

References

1. Karpilovs'ka, Yevheniya, Kyslyuk, Larysa and Nina Klymenko. *Aktyvni resursy suchasnoyi ukrayins'koyi nominatsiyi: ideohrafichnyy slovnyk novoyi leksyky* (Active Resources in Modern Ukrainian Nomination: New Vocabulary Dictionary). Kyiv: TOV «KMM», 2013. Print.
2. Dzyubina O. I. “*Struktura, semantyka ta prahmatyka slenhovykh neolohizmiv sotsial'nykh merezh Twitter ta Facebook* (Structure, Semantics, and Pragmatics of Slang Neologisms on Twitter and Facebook).” Diss. L'viv, 2016. Abstract. Print.
3. Klymenko, Nina, Karpilovs'ka, Yevheniya, and Larysa Kyslyuk. *Dynamichni protsesy v suchasnomu ukrayins'komu leksykonu* (Dynamic Processes in Modern Ukrainian Vocabulary). Kyiv: Vydavnychyy dim Dmytra Buraho, 2008. Print.
4. Zahnitko, Anatoliy. “Suchasnyy politychnyy hazetnyy dyskurs: rytoryka i syntaksys (Modern Political Newspaper Discourse: Rhetoric and Syntax).” *Donets'kyy visnyk Naukovoho tovarystva im. Shevchenka* (Donetsk Journal of Shevchenko Scientific Society) 16 (2007): 5–19. Print.
5. Kyslyuk, Larysa. *Suchasna ukrayins'ka slovotvirna nominatsiya: resursy ta tendentsiyi rozvytku* (Modern Ukrainian Derivational Nomination: Resources and Development Tendencies). Kyiv: Vydavnychyy dim Dmytra Buraho, 2017. Print.
6. Kondratenko, Nataliya. “Humor v ukrayins'komu politychnomu dyskursi (Humor in Ukrainian Political Discourse).” *Kul'tura slova* (Word Culture) 91 (2019): 112–121. Print.
7. Kostyuk, Yuliia. “Afiksals'ne slovotvorennia suspil'no-politychnoyi neoleksyky (Socio-Political Neolexemes: Affixal Word-Formation).” *Linhvostylistychni studiyi* (Linguostylistic Studies) 7 (2017): 78–84. Print.
8. Kosovych, Ol'ha. “Kontaminatsiya u dzerkali neonominatsiyi: linhvokreatyvni mozhlyvosti (Blending in Neonomination: Lingual Creative Opportunities).” *Problemy semantyky slova, rechennya ta tekstu* (Problems of Word, Sentence, and Text Semantics) 32 (2014): 96–104. Print.
9. Kots', Tetyana. *Literaturna norma u funktsional'no-styl'oviy i strukturniy paradyhmi* (Literary Norm in Functional, Stylistic, and Structural Paradigm). Kyiv: Lohos, 2010. Print.
10. Kravchuk, Lyudmyla. “*Semantyko-funktsional'nyy potentsial okazionalizmiv u tekstakh zasobiv masovoyi informatsiyi pochatku XXI stolittya* (Nonce Words Semantic and Functional Potential in Media Texts at the Beginning of 21st Century).” Diss. Kyiv, 2016. Abstract. Print.
11. Lukyanenko Serhiy. “*Leksyko-slovotvirni innovatsiyi v ukrayins'komu sotsial'no-politychnomu nazovnytstvi* (Lexical and Derivational Innovations in Ukrainian Socio-Political Nomination).” Diss. Kharkiv, 2009. Abstract. Print.
12. Mahda, Yevhen. *Hibrydna viyna: vyzhyty i peremohty* (Hybrid War: How to Survive and Win). Kharkiv: Vivat, 2015. Print.

13. Nelyuba, Anatoliy, and Yevhen Red'ko. *Leksyko-slovotvirni innovatsiyi (2015–2016). Slovnyk (Lexical and Derivational Innovations in 2015–2016. Dictionary)*. Kharkiv: Kharkivs'ke istoriko-filolohichne tovarystvo, 2017. Print.
14. Neryan Sofiya. “Arhumentatyvnyy dyskurs ukrayins'koyi internet-komunikatsiyi v sots-merezhakh: linhvoprahmatychnyy aspekt (Ukrainian Internet-Communication Argumentative Discourse: Linguopragmatic Aspect).” Diss. Odesa, 2019. Abstract. Print.
15. Red'ko, Yevhen. “Slovotvirna kontaminatsiya v suchasnykh innovatsiynykh protsesakh (Blending in Modern Derivational Processes).” *XX-XXI stolittya: zhanrovo-styl'ovi y linhvistychni metamorfozy v ukrayins'kiy movi i literature (Generic and Stylistic Linguistic Metamorphoses in Ukrainian Language and Literature in 20th and 21st Centuries)*. Olomouc: VUP, 2016. 205–229. Print.
16. Stepanenko, Mykola. *Politychne s'ohodennya ukrayins'koyi movy: aktual'nyy perefrastykon (Ukrainian Language Political Modernity: Popular Paraphrases)*. Kharkiv: Vydavets' Ivanechenko I. S., 2017. Print.
17. Styshov, Oleksandr. “Nova suspil'no-politychna leksyka i terminolohiya v suchasniy ukrayins'kiy movi (New Socio-Political Vocabulary and Terminology in Modern Ukrainian Language).” *Linhvistychni doslidzhennya (Linguistic Research)* 50 (2019): 258–268. Print.
18. Yaremko, Yaroslav. *Suchasna politychna terminolohiya: na peretyni kohnitsiyi ta komunikatsiyi (Modern Political Terminology: between Cognition and Communication)*. Drohobych: Posvit, 2015. Print.
19. Allcott, Hunt, and Matthew Gentzkow. “Social Media and Fake News in the 2016 Election.” *Journal of Economic Perspectives*, 31 (2017): 211–236. Print.
20. Barton, David and Carmen Lee. *Language Online: Investigating Digital Texts and Practices*. New York, NY: Routledge, 2013. Print.
21. Crystal, David. *Language and the Internet*. New York: Cambridge University Press, 2006. Print.
22. Herring, Susan. “Computer-mediated discourse analysis: An approach to researching online behavior.” *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning*. New York: Cambridge University Press, 2004. 338–376. Web. 13 Jun 2020.
23. Peftieva, Olena. “Figurative Component as an Inherent Part of a Word Semantic Structure.” *Linguistic Studies* 35 (2018): 83–88. Print.
24. Piechota, Grażyna, and Robert Rajczyk. “The role of social media during protests on Maidan.” *Communication Today* Vol. 6, No. 2 (2015): 86–96.
25. Struhanets, Lyubov. “Development of the Ukrainian language word stock of the 20th–beginning of the 21st centuries.” *Analele Universității din Craiova. Seria Științe Filologice. Lingvistică* 1–2 (2017): 409–414.
26. Svetoka, Sanda. *Social media as a tool of hybrid warfare*. NATO Strategic Communications Centre of Excellence, 2016. Web. 16 Jun 2020.
27. Wilson, Andrew. *Ukraine Crisis: What it means for the West*. Totton: Hobbs the Printers, Yale University Press, 2014. Print.
28. Zappavigna, Michele. *Discourse of Twitter and social media: How we use language to create affiliation on the web*. A&C Black, 2012. Print.

List of Sources

1. Tyzhden (Week), 2014–2019. Web. 10 Jun 2020.
2. Twitter, 2014–2019. Web. 11 Jun 2020.

NEW SOCIO-POLITICAL VOCABULARY IN INTERNET-COMMUNICATION: STRUCTURE AND FUNCTIONING

Yuliia Kostiuk

Department of the Ukrainian Language and Teaching Methods, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil, Ukraine

Abstract

Background: Recent research provides profound evidence that technologies have become a powerful instrument to interfere in democratic processes and influence their results. Since Ukrainian online and social media are amongst Russian hybrid aggression targets, language used for discussing politics and ideological position is permanently reinforced with new lexical units.

Purpose: The paper aims to analyze new socio-political vocabulary derivational peculiarities and its functioning in Ukrainian internet communication during 2014–2019.

Results: During the examined period, Ukrainian internet communication specifics was deeply rooted into social and political life. Euromaidan (addressed as a social media protest), the outbreak of Russian hybrid aggression which filled online space with fake news and propaganda, uncertainty caused by election in 2019 are the external factors that created a lingual demand for expressive units. Bunch of socio-political neologisms has been used for labelling, irony and sarcasm, etc.

Comparing Ukrainian online media (Tyzhden) and social media (Twitter), we observed domination of compounding which allow to combine figurativeness of two and more stems. Compounds with jargon or pejorative components are considerably more common on Twitter than in online media, and they sometimes demonstrate the properties of hate speech. Participant of internet communication also add evaluative component to abbreviations, playing with units' semantics or using assonant associations. Blends constitute a large part of new vocabulary, merging names of politicians, self-proclaimed states or social phenomena with slang or even obscene language.

Discussion: Conducted analysis provides a basis for further investigation of new socio-political vocabulary as an instrument of hybrid warfare and role of *Russkiy mir* ideology in Ukrainian society polarization.

Keywords: new socio-political vocabulary, internet communication, Ukrainian language, hybrid warfare, compounding, abbreviation, blending, Twitter.

Vitae

Yuliia Kostiuk is a PhD student at Department of the Ukrainian Language and Teaching Methods, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Specialization: 035 Philology. Her areas of research interest include socio-political vocabulary and language in internet communication.

Correspondence: yuliia.kostiuk@tnpu.edu.ua

Надійшла до редакції 1 жовтня 2020 року
Рекомендована до друку 15 жовтня 2020 року